

Ronghndwen Venj Youq Baih Bya Haenx

□ Ahyij raiz Moz Hungz hoiz

Hix aenvih yienghneix, ranznden vunz ndaw bya hix noix, gingciengz raen aen mbanj ndeu caenh miz sam ranz roxaeuz haj ranz, miz di goengqbya ndeu caenh miz ranz dog. Ranz Vangz Gij couh dwg baenzneix. Goengq bya ranz de youq haenx lumj goeng geq ndeu nei, goeng geq bwnda raez mumh raez ndeu, dingqgangj ciuhlaux lij raen gvaq duzlungz hau dem, ndigah vunzrog heuh goengq bya neix baenz Byalungznyawh, vunz ndaw bya cix heuh de baenz Byagoenggeq. “Goenggeq” naengh ing Byasihlingj, naj coh baihbya doengnamz aen fuengyiengq yienhsingz Fuconh, lumjbaenz maq-muengh miz ngoenzlawz ndaej byaij ok rog bya bae, youh lumj ngonzyawj lwglan swheij baedauq、gwndaenj、sengmaj.

Ranz Vangz Gij couh youq gwnz dingjbya Byagoenggeq, mwh ndit haenq, ndaej raen gij doxgaiq ranz de dak youq ndaw hongh haenx, banhaemh, ndaej muengh raen rongh daeng ranz de. Dahsanh seiziq nyinhnaeuz ranz de gig saenzmaed, ndaej dingqnyi daxmeh de eu fwen Gosanhyauez, hix ndaej nyi sing ma raeuq, hix raen gvaq lwgnyez hung lumj swheij nei youq ndaw hongh guhcaemz, bouxhung song ranz saekseiz hix gek lueg dongx geij coenz, hoeng cix gig noix raen song ranz de dox baedauq. Daxboh nyinhnaeuz Dahsanh cam ndaej gig ndeiriu, naeuz: “Ranz de baenzlawz ndaej-hoengq, daeuj mwngz gizneix gwn vanj youzcas ndeu yaek nguh baenz buenq ngoenz!”

Dahsanh majhung di le cij roxyiuj gij eiqsei coenzvah “muengh bya buet duzma dai”. Eiqsei dwg ndwn youq goengq bya neix yawj goengq bya haenx, lumjnaeuz gig gyawj, hoeng byaij daengz gizde cix sai baenz buenq ngoenz.

Mwh seizhah Dahsanh ndaej roek bi, ngoenz ndeu banhaet, ndit rongh mok sanq. Daxboh geq baenz dab ngaenz baez dem baez, cuengq haeuj aen daeh dep ndang bae le, lij yungh fwngz begbeg geij mbat, lumjnaeuz baenzneix ndaej hawj ngaenz ndaw daeh hwnj baujyenj nei. De lij cug daeh doxgaiq bongzbwd ndeu youq gwnz gyaq cimozdoz, liuxle heuh Dahsanh daengz henzndang, naeuz yaek daiq de bae ranz doiqnaj bya guhcaemz. Dahsanh simfaengz raixcaix, mbouj ngawz saekdi couh benz hwnj laeng cimozdoz. Loh bya diuq hwnj diuq roengz, daxmeh lau Dahsanh doek ci, hwnj aen naengh baihlaeng got de doxcaez bae. Cimozdoz dap gyoengqde roengz bya youh hwnj bya, hwnj bya youh roengz bya, mwh cienq ndaej Dahsanh yaek ninz ndaek cij daengz. Daeg lwgnyez baenzmbauq ndeu naengh youq lajyiemh, raen gyoengqde daengz le, angq dwk diuq hwnjdaej. De coh ndaw ranz hemq: “Boh, gyoengqde daengz lo.” Yienzhaeuh buet gvaq-

也是这个缘由，山里人的邻居也少，最常见是三户一屯五户一寨的，有的只能自己一户一个山头。黄杞家就是这样。他们家那个山头长得像个老人，一个长眉茂须的老人，听说老古时候还出现过大白龙，所以外头的人管它叫玉龙山，山里人却叫它老头山。“老头”背靠西岭山而坐，脸朝着山外东南处富川县城的方向，像是期待着有朝一日走出山去，又像是看着自己的子孙来往、生活、繁衍。

黄杞家就在老头山的顶上，天气晴朗的时候，可以看到他家坪前晾晒的东西，晚上，能望见他们家的灯火。山妹小时候觉得那家人很神秘，听得见他母亲唱过山瑶歌的声音，也听得见狗叫声，也见过像她一般大的孩子在坪前玩耍，两家大人偶尔会隔空吆喝几句，可极少见他们家人过山来串门。父亲觉得山妹的提问很可笑，说：“人家哪有那个闲时间嘛，来你这里喝碗油茶都要耽误大半天的工夫嘞！”

稍微长大一些山妹才知道“望山跑死狗”这句话的真正含义。意思是站在这个山头看那个山头，似乎很近的样子，可是走起来却要花上半天时间。

山妹六岁那年夏天，有一天早上，天气晴朗，雾很早就散了。父亲把一大把钞票点了又点，放到随身的包包里，还郑重其事地拍了拍，好像那样就能给那些钞票上保险一样。他还把好大一包东西牢牢地捆在后座的铁架子上，然后把山妹叫到身边，说要带她到对面那户人家去玩。山妹开心极了，二话不说就爬上了摩托车后座。山路颠簸，母亲怕山妹从后座上颠下来，坐到后座上护着她一起去。摩托车驮着他们下山又上山，上山又下山，转得山妹快睡着的时候终于到了。一个眉清目秀的男孩子廊下坐着，看到他们来后，兴奋地跳了起来。他朝里屋喊：“爸，他们到喽。”然后跑过来，大声地说：“叔，妈说你们今天要过来，我都等了好久咯。”他就是黄杞，儿时的他，一点也不怕生。

那一次，山妹父母亲是去他家提亲的。

木楼是山妹父母亲结婚时建的。当时分在爷爷名下的坪地已经不多，父亲嫁过来的时候，爷爷问过他们，是愿要肥地搭配坪地小一点的宅基地，还是愿要瘦地搭配坪地宽一点的宅基地？看了两处地方后，略作权衡，父母亲还是决定选择地肥但宅基地小一些的这处。其实，对于山高地少的山民来说，哪里都一样，都各有利弊。

生下弟弟没几年，山妹母亲就生病了。去过很多次医院，吃了不少药，可母亲的病还是时好时坏的，不能痊愈。早些年他们外出打工，木楼长时间无人居住，整天风吹日晒雨淋的，很多地方被蚂蚁侵袭了。加之山里湿气重，好多地方已经发霉腐烂。母亲在家养病后，父亲对木楼做过修缮。当时为了省木料，木楼在原来基础上又小了一圈。

一直到上初中山妹才知道，除了她和黄杞所在的乡镇，富川瑶族自治县所辖还有另外十一个乡镇。而且不仅仅她们镇有过山瑶人，西岭山脉一带的乡镇都有过山瑶人，大多有和他们一样的生活习惯，一样的坪少地瘠。

黄杞对于未来有自己的打算，他为了能早点就业，选择了高职高专。他动手能力强，想靠一门手艺吃饭。虽然他父母万般不同意，他还是坚持自己的决定。他已经不再是初中时期那个因为同学的取笑就不敢跟山妹说话的男生。

山妹本想在上大学前的那个暑假，让家里人帮取消婚约。但是另一种奇怪的情愫又使她没有把这想法提出来。也许，她骨子里还是那个传统的女孩，即便已经是这个日新月异的新时代，也愿意遵从父辈的安排。

daeuj, hemq naeuz: “Au, daxmeh naeuz ngoenzneix sou gvaqdaeuj, gou cungj caj haujlai nanz lo.” De couh dwg Vangz Gij, mwh seiziq, de mbouj lau boux najseng saekdi.

Baezhaenx, bohmeah Dahsanh dwg bae ranz Vangz Gij daezcaen.

Laeuzfaex dwg bohmeah Dahsanh mwh gietvaen couh hwnq. Seizhaenx gij diegbingz daxgoeng baen ndaej haenx mbouj lai, mwh daxboh haq gvaqdaeuj, daxgoeng cam gyoengqde gvaq, dwg nyienh aeu diegbiz dap diegbingz haemq gaeb guh diegranz ne, roxaeuz nyienh aeu diegbyom dap diegbingz haemq gvangq guh diegranz? Yawj song giz le, caemhcaiq doxbeij le, bohmeah gietdingh genj aeu diegbiz hoeng diegranz gaeb neix. Gizsaed, doiq gij vunz ndaw bya daeuj gangj, bya lai reih noix, gizlawz cungj doxlumj, cungj miz ndei miz rwix.

Seng daegnuengx geij bi le, daxmeh Dahsanh couh baenz bingh lo. Bae gvaq haujlai baez yihyen, gwn le haujlai yw, hoeng gij bingh daxmeh lij seiz ndei seiz yaez, yw mbouj ndei liux. Bide gyoengqde okrog dajgoeng, laeuzfaex haujlai nanz mbouj miz vunz youq, ngoenznaengz rumz ci ndit dak fwn rwed, haujlai giz ngaiz duzmoed dwk lo. Gyahwnj ndaw bya heiq dumz, haujlai giz cungj nduknaeuh lo. Daxmeh youq ranz ciengx bingh le, daxboh coih ranz gvaq. Mwhhaenx vihliux mbaet liuhfaex, laeuzfaex youh beij yienzbonj gaeb le baenz gvaengx.

Daengz hwnj cuhcungh le Dahsanh cij rox, cawzle aen yanghcin de caeuq Vangz Gij youq haenx, Fuconh Yauzczuz Swciyen lij miz cib’ it aen yanghcin dem. Caemhcaiq mboujdanh aen cin gyoengqde miz vunz Gosanhyauez, gij yanghcin rangh Megbya Sihlingj cungj miz vunz Gosanhyauez, dingzlai vunz gij sibgvenq ngoenznaengz caeuq gyoengqde doxlumj, hix dwg diegbingz noix reih byom.

Vangz Gij doiq daengzcog miz gij suenqveh swheij, de vihliux caeux di ra ndaej hong guh, genj doeg gauhciz gauhconh. De ak doengh fwngz, siengj baengh dinfwngz ra gwn. Yienznaeuz bohmeah de mbouj doengzeiq, de lijdwg dingjmaenh aen gietdingh swheij. De gaengq mboujcaiq dwg daeg-mbauq aenvih ngaiz doengzhag riunyaen cix mbouj gamj caeuq Dahsanh gangjavah haenx lo.

Dahsanh yienzbonj youq mwh aen gyajseiz-hwngq hwnj daihhag gaxgonq, hawj vunzranz siu aen iekdingh gietvaen bae. Hoeng aen siengjap geizheih ndeu youh sawj de mbouj gangj okdaeuj. Lauheiq, de gagnyienh swheij lij dwg boux lwgmbwk cienzdoengj ndeu, yienznaeuz seizneix seizdaih bienq gvaq, hix nyienh swnh gij anbaiz banboh.